

Posudek rigorózní práce
Mgr. Jana Baráka: Bankovní smlouvy

Předloženou rigorózní práci považuji za práci věnovanou aktuální a pro potřeby podnikatelské (a nejen podnikatelské) praxe významné problematice. Jde o problematiku, která nemá dostatečné ucelené, samostatné a systematické zpracování. Je proto třeba přivítat snahu autora přispět k takovému zpracování. Jako cíl práce si stanovil „podat výklad bankovních smluv, a to jak z hlediska jejich společných znaků, tak i z hlediska jednotlivých smluvních typů“. Aktualnost tématu zvyšuje skutečnost, že dnem 1. listopadu 2009 nabyl účinnosti nový zákon o platebním styku a že došlo k novelizaci ustanovení obchodního zákoníku upravujících smlouvu o běžném účtu a smlouvu o vkladovém účtu. Na to autor reaguje jednak zařazením samostatné kapitoly věnované stručné a spíše popisné charakteristice nové právní úpravy platebního styku (str. 46) a jednak zařazením dílčích zmínek u uvedených smluvních typů (i když v úvodu prohlašuje, že právní stav práce je k 31. říjnu 2009).

Celkový rozsah práce je 167 stran vlastního textu, čímž z tohoto hlediska výrazně převyšuje minimální rozsah stanovený pro rigorózní práce. Autor zvolil strukturu tak, že se nejprve zabývá obecnými otázkami bankovních smluv (str. 9 až 99) a v následující části B věnuje pozornost bankovním smlouvám podle obchodního zákoníku a vkladům podle občanského zákoníku. Celkově považuji takový přístup za možný a vhodný. Mám však pochybnosti o správnosti zařazení výkladu o nové úpravě platebního styku do části věnované obecným otázkám bankovních smluv. V této souvislosti se nabízí další otázka, zda by nebylo vhodnější podat nejprve výklad, rozbor a hodnocení právní úpravy účinné k 31.10. 2009 (což by odpovídalo autorovu prohlášení v úvodu práce) a samostatně se zabývat změnami, které do této úpravy přináší nová právní úprava platebního styku. Mám za to, že by takový přístup přispěl k přehlednosti. Autor by se měl k této mé poznámce vyjádřit. Současně však konstatuji, že autorův postup nepovažuji za nevhodný a snižující úroveň posuzované práce.

Pro způsob zpracování tématu práce je charakteristické seznámení se s relevantní odbornou literaturou a její většinové využití nejen jako zdroje myšlenek, ale také jako podnětů k vlastnímu promýšlení dílčích problémů. Celkově lze přístup autora označit jako samostatný a tvůrčí. V práci nejsou zásadní věcné nedostatky, pouze dílčí nepřesnosti. Autor prokazuje zájem o zkoumanou problematiku, hlubší znalosti problematiky bankovních smluv jak pokud jde o platnou právní úpravu, tak i pokud jde o její praktickou aplikaci. Pozitivně je třeba hodnotit snahu zaujmout v řadě otázek vlastní stanoviska a tato přiměřeně argumentovat. V této souvislosti lze především uvést úvahy o pojetí bankovních smluv a jejich odlišení od bankovních obchodů. Ke kladům práce nepochybně patří také zohlednění úpravy Evropské unie a také návrhu nového občanského zákoníku.

Úprava posuzované práce má velmi dobrou úroveň. Obdobně to platí o jazykové a stylistické stránce práce. Práce obsahuje všechny předepsané náležitosti. Je také vybavena dostatečným poznámkovým aparátem a převážná většina poznámek je funkčních.

Při celkově kladném hodnocení práce považuji za nutné uvést některé dílčí připomínky a poznámky:

- autor se nevyvaroval některých formulačních nepřesností (např. str. 13, 21, 24, 51- pozn.č. 26, 102),

- lze mít pochybnosti, zda nahrazení pojmu „bankovní smlouvy“ pojmem „smlouvy bankovních služeb“ povede k odstranění námitek, které autor uvádí proti bankovním smlouvám (str. 15-16),
- autor by měl vysvětlit a argumentovat své tvrzení (str. 19 a 32), že jím uváděné znaky jsou znaky specifickými pro bankovní smlouvy,
- odkaz v pozn. č. 20 obsahově neodpovídá tvrzení v první větě posledního odstavce na str. 22,
- formulace v odkazu v pozn.č. 45 (str.36) není vhodná, neboť vyvolává dojem, že autorem odmítaný názor zastávám,
- autor by měl vysvětlit, proč považuje smlouvu o poskytnutí bankovní záruky za smlouvu inominátní (str. 37), když § 322 obch.zák. (jde o ustanovení kogentní) určuje, že vztah mezi bankou a dlužníkem se řídí podle ustanovení o smlouvě mandátní,
- lze označovat změnu obchodních podmínek za učiněnou jednostranně bankou (např. na str. 62), jestliže možnost změny a její podmínky jsou upraveny v obchodních podmínkách, s nimiž klient banky vyslovuje souhlas, takže taková úprava se stává součástí uzavírané smlouvy,
- z formulace na str. 102 není jasné, zda autor považuje osobní (sporožirové) účty za běžné účty či nikoliv,
- v souvislosti s tvrzením na str. 111 by měl autor uvážit, zda při provádění převodů bez založení účtu půjde o smlouvu o platebním styku nebo smlouvu mandátní.

Posuzovaná práce jako celek co do formálních náležitostí i co do věcného obsahu splňuje požadavky na rigorózní práce kladené Autor prokazuje hlubší znalosti, zvládnutí jak textu zákona, tak odborné literatury a schopnost s nimi samostatně pracovat. Lze konstatovat, že provedené zpracování problematiky bankovních smluv je na velmi dobré úrovni, představuje nejen převážně přehledný a srozumitelný výklad, ale také hodnocení platné právní úpravy. Obsahuje i dílčí myšlenky obecně teoretické povahy a náměty de lege ferenda. Vzhledem k tomu považuji práci za plně způsobilou ústní obhajoby, ke které ji bez výhrad doporučuji.

V Praze dne 10.března 2010

~~Doc. JUDr. Stanislav Plíva, CSc.~~
oponent